

Kommunledningsförvaltningen

Petter Wikström, 0550-88162

petter.wikstrom@kristinehamn.se

Yttrande gällande betänkandet (SOU 2021:53) En rättssäker vindkraftsprövning

Ärendet

Miljödepartementet har bjudit in Kristinehamns kommun att lämna remissvar gällande betänkandet (SOU 2021:53) En rättssäker vindkraftsprövning.

Synpunkter på SOU En rättssäker vindkraftsprövning

Kommunens inflytande över lokaliseringen av vindkraft

Förslaget som helhet innebär att kommunens roll tydliggörs men ställer också högre krav på en mer utförlig översiktsplan med tydliga ställningstaganden då lokaliseringsbeslutet ska vara baserad på de riktlinjer som finns i översiktsplanen. Plan och bygglagen (2010:900, 3 kap) har nyligen tydliggjorts för att kommunen ska bedriva ett ännu bättre kontinuerligt arbete med översiktsplanen utifrån en planeringsstrategi. Detta eftersom kraven på aktualitetsprövning som funnits inte efterlevts på ett tillfredställande sätt. Således ställs kravet att ha en aktuell översiktsplan oavsett detta förslag. Kristinehamns kommun ser lagändringen av kommunal tillstyrkan av vindkraftsetablering genom ändring i miljöbalken, samt förtydligande genom ny lag om lokaliseringsbesked, som bra förslag. Det skapar en process som är desto mer rättssäker än nuvarande. Lokaliseringsbeskedet ska, som nämnt ovan, ges inom sex månader från det att vindkraftsprojektören begärt det. Detta bedömer Kristinehamns kommun ska räcka i tid.

Inskränkningen i det kommunala självstyret bedöms som liten och den höjda rättssäkerheten och kommunens lämpliga kontroll av etableringsplatser genom översiktsplaneringen överväger detta.

Sammantaget gör detta att Kristinehamns kommun är positivt inställda till att kommunens självbestämmande kvarstår. Att som kommun ha fortsatt kommunalt inflytande i fråga om mark- och vattenanvändningen är av yttersta vikt.

Översiktsplanens roll

Den ökade innebörden av översiktsplanen som dokument är i grunden bra, frågan om vindkraft får en skarpare koppling till påverkan av mark- och vattenanvändningen i kommunen. I takt med att vindkraften har utvecklats i Sverige har trenden varit att vindkraftsverken blir högre för att kunna nyttja de väsentligt bättre vindförhållanden som det innebär med högre verk. Högre verk är mycket mer lönsamma än de mindre och lägre verken. Kristinehamns kommun är av åsikten att det visuella intrycket och påverkan på landskapsbilden som vindkraftsverk innebär behöver kunna bedömas av kommunen. Det ger kommunen en större tydlighet att även höjd och antal verk inom respektive område kan uttryckas. Eftersom höjden påverkar landskapsbilden, dominans gentemot kringboende är det av yttersta vikt att höjden är något kommunerna fortsatt får bedöma. För att kunna göra en bedömning av platsens lämplighet måste höjd, som den gör i förslaget, finnas med som en faktor, menar Kristinehamns kommun.

Kristinehamns kommun har pekat ut områden i kommunens vindkraftsplan (2008), och har fortsatt att peka ut samma områden i förslaget till ny översiktsplan som har varit på samråd samt två granskningar. Kommunen har vidare konsekvent ställt sig bakom vindkraftsprojekt som pekats ut i områdena som varit prioriterade för vindkraft i vindkraftsplanen. Genom att peka på de områden som är utpekade i vindkraftsplanen och förslaget till översiktsplan har kommunen samtidigt kunnat signalera var vindkraft inte bedöms vara aktuell. Därför ser Kristinehamns kommun att remitterat förslag, som ger ökat inflytande för översiktsplanen, som något naturligt och hanterbart i framtiden.

I januari 2021 beslutade Energimyndigheten och Naturvårdsverket gemensamt om att anta en nationell strategi för en hållbar vindkraftsutveckling. Strategin pekar på att Sverige ska gå från dagens produktion på 28 TWh/år till 100 TWh/år till 2040. Det betyder sannolikt att Kristinehamns kommun snarare kommer att behöva bidra med fler än färre områden för vindkraft. I samband med att den nya nationella strategin för en hållbar vindkraftsutveckling framöver ska implementeras i kommunernas planering kommer det fortsatt vara viktigt att ha tydliga ställningstaganden och att styra utvecklingen till de områdena med de ur allmän synpunkt bästa förutsättningarna för vindkraft. Om vindkraften i Sverige nära på ska fördubblas fram till 2040 kommer det ställa krav på en effektiv och rättssäker hantering, vilket remitterat förslag bedöms göra.

Kommunen är vidare positiv till flexibiliteten som finns i att en planerad vindkraftsanläggning som går stick i stäv med påbörjad ny översiktsplaneprocess i vissa fall inte ska behöva tillstyrkas. Det ger en flexibilitet för kommunerna, vilket är uppskattat.

Planeringsstöd till kommunerna

Utredningen gör bedömningen att ett planeringsstöd bör införas snarast för kommunernas planering av vindkraft. Kristinehamns kommun anser att ett införande av planeringsstöd skulle vara mycket positivt. Det läggs mer vikt vid översiktsplanens roll i detta förslag och för att åstadkomma en bra tillämpning av kommunens lokaliseringsbeslut så kommer en aktuell översiktsplan vara väldigt viktigt. Och för många av Sveriges kommuner är därför ett stöd för översiktsplanering/vindkraftsplanering av stor vikt för att hålla översiktsplanerna uppdaterade.

Ett system för ekonomisk ersättning

Kristinehamns kommun delar bilden som utredningen har om att en ekonomisk ersättning till berörda kommuner och lokalsamhällen på sikt är en viktig insats för en fortsatt utbyggnad av vindkraft. Med anledning av den omgivningspåverkan som vindkraften trots allt medför krävs någon typ av incitament för de kommuner som redan har etablerat mycket vindkraft att ta på sig ett ytterligare ansvar och samtidigt riskera en mycket stark negativ opinion, då det är stor risk att det uppfattas som att den egna kommunen får stå för en uppoffring som ger nytta någon annanstans. Utbyggnad av vindkraft påverkar dess omgivning på ett påtagligt sätt och över lång tid.

Utredningen lyfter exempel på ersättningssystem så som fastighetsskattens hemvist och bygdepeng. Detta förslag bedöms först och främst syfta till att stilla en lokal opinion under tillståndsskedet. Kristinehamns kommun vill se en lösning som skapar mer långsiktiga nyttor. Exempelvis skulle det vara välkommet att utreda en modell där näringslivetableringar kan styras till de kommuner med särskilt goda förutsättningar och som åtar sig ett särskilt stort ansvar för vindkraftsetableringar. Det finns särskild relevans att styra energikrävande etableringar till platser där ny vindkraft kan lokaliseras. Modellen för hur detta kan ske behöver utredas vidare, men det skulle kunna ske genom särskilt utpekande i Tillväxtverkets stödområden, eller som en förhandlingsmodell likt Stockholmsförhandlingen som tillämpades 2014 mellan Staten, Stockholms läns landsting och berörda kommuner.